

Câu Chuyện Bên Lê Lớp Đệ Thất I

T.T.

Của T.T - Tặng Mỹ, Trinh và các bạn Thất I (1959)

Chúng tôi là những kẻ lạc loài. Ngay từ ngày đầu tiên đến trường, trong khi ngày ngày các bạn đồng môn từ những lớp khác được sự giáo huấn nghiêm minh của các thầy cô và sự chăm sóc ân cần của các thầy giám thị thì anh em chúng tôi phải cố gắng tranh đấu chống lại sự cám dỗ cúp cua, leo rào (Thầy giám thị Tịnh thường ngoảnh mặt làm ngơ đồng lõa với chúng tôi!). Sự cô lập là giềng mối của việc thành hình một gang sơn riêng biệt, Đệ Thất I (i chớ không phải 1) và 59 thần dân có một mối liên hệ đặc biệt không giống ai trong suốt 7 năm trung học và 33 năm sau khi rời mái trường.

Lớp chúng tôi tọa lạc phía đông bắc của Trường Petrus Ký, đông giáp lối học trò ra vào (Phía Trường Đại học Khoa học), tây giáp bệnh thất, nam nhìn về phía phòng giáo sư và bắc nhìn ra đường Cộng Hòa. Mặc dù lớp thất I nằm đối diện văn phòng Tổng Giám thị nhưng cả năm ông chẳng hề bén mảng đến vùng đất hoang dã này. Riêng ông Hiệu trưởng thì chúng tôi chỉ được chiêm ngưỡng dung nhan đôi ba lần khi có đại lễ lớp chúng tôi được phép đứng trong hành lang danh dự cạnh phòng giáo sư.

Liên toán trưởng là anh Ngọc và phó là anh Thám. Có lẽ duyên phận anh Ngọc đối với lớp Thất I ngắn ngủi nên một hôm chỉ độ ba tuần sau ngày nhập học, anh Ngọc vì phải bận rộn việc buôn bán giúp gia đình, không thuộc một bài địa. Cô giáo quở trách "Em làm Liên toán trưởng mà không làm gương trong lớp". Anh Ngọc là người tự trọng đành bỏ lớp bỏ trường để bảo toàn danh dự! Một số anh em có qua lại với anh Ngọc nhưng khoảng một năm sau không ai còn gặp anh. Anh Thám được thăng chức thay anh Ngọc và anh Hoàng được bầu làm Liên toán phó.

Năm học đầu khá trầm lặng. Ngoài một số chuyện nho nhỏ chung quanh các thầy cô, năm đó lớp chúng tôi đóng góp ba bức họa cho cuộc triển lãm tranh nước toàn trường do cô Trương Thị Thịnh tổ chức.

Nổi nhất trong năm là anh LM Châu, người có năng khiếu viết văn. Các bài luận văn của anh thỉnh thoảng được thầy Lộc đọc cho cả lớp nghe. Anh đang ở Orange County (Los Angeles), USA. Phía Anh văn thì có anh LĐ Hoàng, một anh "bác cờ" thật dễ thương nhà ở đường Trần Bình Trọng. Anh Hoàng sau được học bổng đi Tân Tây Lan và hiện cư trú tại Canada. Về phía toán thì có các anh TP Trường và HK Minh.

Câu chuyện làm chúng tôi nhớ nhất là việc Thầy Lộc cho lớp hơn 10 cái zerô đóng khung! Số là vào khoảng giữa năm học, có một trận cầu tầm cỡ quốc gia, hình như Quân Cự đá với Quan Thuế, Thầy Lộc cho biết trước là sẽ có một bài luận "tả chân" một trận túc cầu. Cả lớp kéo nhau đi coi chiều chúa nhật và hầu hết không làm bài giảng văn ngày thứ hai.

- *LT Áát - Không làm bài. Zerô đóng khung. Về chỗ.*
- *PT Bình - Không làm bài. Zerô đóng khung. Về chỗ.*
- ...
- *MV Thủy - Không làm bài. Zerô đóng khung. Về chỗ.*

Sau khi gọi tên hơn mười đứa, chúng tôi thấy mặt Thầy Lộc bắt đầu hơi đỏ. Thầy ngưng lại và sau một lúc suy nghĩ, thầy bảo "Em nào có làm bài đưa tay lên". Chỉ vồn vện có ba cánh tay đưa lên. Ba anh bạn này mỗi người được 15 điểm không cần soát bài. Tất cả còn lại được zerô với ân huệ... không đóng khung. Hậu quả là tháng đó lớp Thất I không có Bảng Danh dự.

Câu chuyện thứ hai là bài học địa lý về giao thông vận tải Việt Nam trong giờ cô Thiên Hương. Sau khi hỏi qua về Quốc lộ Số 1, đường hoả xa xuyên Việt v.v.

- *Em NV Hạnh kể cho tôi nghe các hải cảng ?*
- *Việt Nam có các hải cảng : Hải phòng, Đà Nẵng, Nha Trang, Cam Ranh, Đà Lạt, Vũng Tàu...*
- *Zerô về chỗ... Em NV Trình kể cho tôi nghe các hải cảng ?*
- *Việt Nam có các hải cảng : Hải phòng, Đà Nẵng, Nha Trang, Cam Ranh, Đà Lạt, Vũng Tàu...*
- *Zerô về chỗ... Các em có biết tại sao tôi cho zerô ?*
- *Dạ thưa cô Đà Lạt không phải là hải cảng ! Một anh trong lớp trả lời.*

Thời gian một năm trôi qua thật nhanh, chúng tôi lên lớp Đệ Lục 9 (Trường bắt đầu đổi qua hệ thống số). Một số anh em bỏ học, bị chuyển sang lớp khác và chúng tôi nhận thêm một số bạn mới như anh LA Quốc. Anh Thủy được bầu làm liên toán trưởng

Mặc dù được chính thức gia nhập vào đại gia đình Petrus Ký nhưng chúng tôi vẫn bị xem như là những đứa con...nuôi ! Các thầy cô luôn luôn chọn các lớp "trên" và bắt đắc dĩ mới dạy lớp chúng tôi !

Năm đệ lục tương đối êm đềm. Cô Khả mở lớp học thêm Toán tại một trường tiểu học tư thục nhỏ trong một hẻm rộng đâm ra đường Phan Đình Phùng. Trong giờ nghỉ giải lao, bọn con trai ra đầu hẻm đổ lúc lắc ăn bò vò viên. Cô Khả la hoài không được bèn hăm "Các em biết bò vò viên làm bằng thịt gì không ? Thịt chuột đó !" Một số "dân Sài Gòn" hơi sợ nhưng bọn lục tinh chúng tôi vẫn tinh bơ.

Trong thời gian học thêm với cô Khả, điều hấp dẫn nhất không phải là mấy bài toán mà là "đám học trò con gái" trong lớp học thêm. Các cô bắt đầu tuổi dậy thì nhưng chưa đến lúc biết cách ăn mặc kín đáo, do đó vào những hôm trời oi bức, mồ hôi nhễ nhại là lúc bọn con trai được học thêm bài học cách trí về thân thể người ta.

Chúng tôi học nhạc với thầy Chiêu. Cả năm quanh quẩn với bài "Ánh Chiêu Dương" nhưng may mắn là trong lớp có anh Sơn rất giỏi ca nhạc kịch lại có quen lớn với một số nữ đệ tử của nhạc sĩ Nguyễn Đức. Vừa sau tết, trường ra thông cáo kêu gọi các lớp chuẩn bị đóng góp vào chương trình văn nghệ nhân ngày phát thưởng cuối năm. Anh Sơn tình nguyện với sự ủng hộ của thầy Chiêu tổ chức một nhóm anh em trình diễn màn ca vũ nhạc "Hận Đồ Bàn".

Tám anh bạn "mảnh mai" nhất trong lớp tình nguyện đóng vai Chiêm nữ trong đó có các anh LT Aát, PC Hiếu, LC Thành v.v. và hơn một chục bạn khác xung vào ban hợp ca. Thầy Chiêu dạy sơ về phần ca và nhạc trong khi phần vũ thì do cô Bạch Đào trong nhóm Việt Nhi "chỉ dạy". Anh Sơn mượn được một phòng tập tại một căn nhà trong khu Bàn Cờ. Mỗi tuần hai lần anh em đến tập vũ. Cô Đào có hai người chị, cô Hoa và cô Thành học Gia Long cũng thường xuyên đến với chúng tôi. Đây là lần đầu tiên chúng tôi có dịp tiếp xúc "chính thức" với các cô Gia Long. Phải nói là cả bọn đều ngây ngất với vẻ nhí nhảnh, dạn dĩ và dễ thương của cô Đào.

Những ngày vui qua mau, ngày bãi trường đến và lớp chúng tôi một lần nữa có dịp đóng góp một chút công sức vào các hoạt động của nhà trường. Anh Sơn bỏ học năm đệ nhị, hiện tại anh đang ở Sài Gòn. Riêng các cô bạn Gia Long đã có công giúp chúng tôi trong màn văn nghệ, chúng tôi xin luôn luôn ghi nhớ.

Lên lớp đệ ngũ, chúng tôi có thêm một số bạn mới. Trong lớp chia làm hai nhóm rõ rệt. Khóm nhà ngói gồm các anh chơi chơi chăm học ngồi ba bốn bàn đầu chuẩn bị cho kỳ thi trung học đệ nhất cấp, tiêu biểu là các anh LĐ Hoàng, TT Liêm, TX Mai, HK Minh, TM Tiên, LC Thành, TP Trường v.v.

Trong khi đó khóm nhà lá cuối lớp bắt đầu chui vào các cuộc phiêu lưu tình cảm. Vừa qua tết là các anh PT Mỹ, NV Trình và TN Vân "chính thức" tuyên bố có "đào". Những đứa còn lại đứa nào cũng có một áp lực rất nặng nề là phải tìm cho ra "đào" để trình diện với anh em. Anh Trình chị Loan và anh Vân chị Quý

kết hôn ngay sau khi đậu tú tài hai. Anh Mỹ chị Minh kết hôn khi anh Mỹ xong đại học. Các anh chị đã có cháu nội ngoại đầy nhà. Chúng tôi thành thật ca ngợi ba mỗi tình đầu và cũng là tình cuối trên đây.

Những mối tình không được công bố chính thức khác thì nhiều nhưng không nghe nói đi đến đâu. Tuy nhiên cuối năm đó anh em nghe một tin "động trời" - Anh LV Toàn thường leo lan can lầu sang thăm cô láng giềng và anh sắp sửa bề con với cô. Đám cưới được tổ chức cấp tốc sau đó vài tuần và anh Toàn không lên lớp đệ tứ với chúng tôi.

Năm sau trường bớt một lớp nên chúng tôi được lên một cấp - Đệ tứ 8. Cuộc chạy đua với thời gian bắt đầu ngay từ ngày tựu trường. Bọn nhà lá cũng bắt đầu thấy lo nên gần cuối năm rủ nhau học thêm toán lý hóa với giáo sư Bùi Hữu Đột trên đường Công Lý giữa đường Hồng Thập Tự và Trần Quý Cáp. Anh hùng gặp anh hùng. Không đầy một tháng sau bọn chúng tôi đụng độ tay chân với một nhóm khác. Kết cuộc là anh LA Quốc vào nhà thương Bình Dân may mắn vết thương trên đầu. Thương tổn bên địch không rõ nhưng hình như rất nặng. Khi chúng tôi đưa anh Quốc về nhà, má anh vừa khóc vừa rầy "Con tôi tôi không dám đánh để người ngoài đường họ đánh".

Kết quả thi cuối năm rất khả quan. Lớp đậu 100 phần trăm. Anh TP Trường đậu ưu trong số bốn người trên toàn quốc. Ngoài ra có hơn nửa lớp đậu bình.

Lên lớp đệ tam anh em càng chia năm xẻ bảy đũa A đũa B nhưng đa số dồn vào B5, lại là lớp áp chót (Lớp B6 dành cho các anh từ ngoài vào). Và đây cũng là năm chứng kiến sự sụp đổ của nền Đệ nhất Cộng hòa. Lợi dụng "năm nghỉ xả hơi" một số anh em học giỏi và hơi lớn tuổi trong lớp cố gắng học nhảy cuối năm thi Tú tài I trong số này có các anh TT Liêm, HK Minh và TP Trường.

Cũng trong thời gian này, sự ra đi của ông bà Cố vấn đưa đến nhiều thứ "tự do" trong đó có tự do mở "Ball". Khóm nhà lá không bỏ lỡ cơ hội tổ chức anh em học nhảy tại nhà anh LA Quốc ở đường Trần Bình Trọng với sự hướng dẫn của hai anh em "vũ sư" Truyện và Bửu. Hăng say trong chiến dịch này phải nhắc đến các anh NV Trinh, PT Mỹ, LB Thuần, NV Hạnh và một số bạn từ các lớp khác như DT Lộc, NV Ngọc, NV Thiệu v.v.

Sau cơn sốt của cuộc đảo chánh tháng 11 năm 1963, một luồng gió mới thổi vào các hoạt động học đường từ niên khóa 64-65 với sự ra đời của một số hội đoàn như Hội Thanh niên Thiện chí, Phong trào Học đường Phục vụ Xã hội v.v.

Các cậu bé Đệ Thất I năm nào giờ đây đã trở thành các cậu tú tương lai. Có anh gia đình khá giả đi Vespa, Lambretta. Một số đi các loại xe "gắn máy" khác còn đa số vẫn tò tè đạp xe. Ngoài các hoạt động "thường tình" như gác cổng trường Gia Long, Hưng Đạo, Mạc Đĩnh Chi v.v. Một số anh em hăng say tham gia vào các công tác xã hội. Trong trường thỉnh thoảng xuất hiện một số truyền đơn của "mấy ông tối trời". Một anh trong nhóm "được" nêu danh trong số truyền đơn đó là "làm tay sai cho CIA" một cách oan uổng. Sau này chúng tôi mới biết là có hai anh rất thân trong nhóm thuộc phe "tối trời".

Tình hình chính trị càng lúc càng không ổn định với hết cuộc chính lý này đến cuộc chính lý khác. Ban Giám đốc e ngại sẽ có người lợi dụng Ban Đại diện Học sinh của Trường nên không cho các Liên toán trường bầu Ban chấp hành. Trong khi nhóm chúng tôi tích cực tham gia phong trào cứu trợ bão lụt miền Trung thì Ban đại diện học sinh họp nhiều lần với sự thúc bách của hai anh đại diện lớp Đệ Nhị C là anh Ôn Năng Khang và anh Phạm Lang chủ trương đưa học sinh PK xuống đường chống Nguyễn Khánh bảo vệ dân chủ. Giáo sư CH Thế cầm đầu một phái đoàn "đại diện học sinh PK" lên gặp Ông Bộ trưởng Giáo dục nhằm trấn an với Bộ là học sinh PK không xuống đường.

Kỳ thi Tú tài I rồi cũng đến. Đó là mùa hè với nhiều buồn thương nhất. Một số anh em không qua được ải tú tài đành phải trở lại đầu quân vào các khóa hạ sĩ quan. Một số anh đã qua được ải nhưng tuổi cao và nhắm bằng Tú tài II không đem thêm lợi ích gì thì đi Thủ Đức. Đa số còn lại cố gắng hưởng mùa hè cuối cùng của tuổi học trò : Một số cặm cụi theo các khóa luyện thi với một thiểu số tham gia "Chương Trình Hè 65".

Vào năm học cuối, số Thất I nguyên thủy còn lại khoảng ba phần tư. Ba anh thi nhảy đều thành công : Anh TP Trường được học bổng Colombo đi Uùc, hai anh TT Liêm và HK Minh đậu vào Phú Thọ. Số anh em còn lại bắt đầu cuộc chạy đua với thời gian.

Thầy Phan Lư Biên (Sài Gòn 1973)

Lớp Đệ Nhất B5 chúng tôi học toán với thầy Phan Lư Biên, lý với thầy Bùi Vĩnh Lập và hóa với thầy Nguyễn Huy Ngọc. Thầy Biên với dáng người nhỏ nhỏ, giọng nói dễ thương. Cái hiền hòa của Thầy khiến cho các tay phá khuấy cừ khôi nhất cũng phải chịu thua !

Thầy Lập thì cứ lúi húi quanh bài quả lắc. Có lần một anh chơi khăm đem một bài "toán đố" ra hỏi Thầy. Sau khi giải xong, Thầy nói "Bộ các anh nghĩ là học xong đại học thì cái gì cũng biết hết hay sao ? Càng học các anh sẽ càng cảm thấy mình dốt !". Sau Thầy được bổ nhiệm làm Hiệu trưởng và vì tính hiếu học, Thầy bỏ chức vụ sang Uùc làm Tiến sĩ. Hiện Thầy đang ở Sydney.

Thầy Ngọc thì rất chịu chơi. Sau những giờ nhức đầu với những dây C-H, thầy trò dẫn nhau đi nhậu. Một lần chúng tôi rủ Thầy đi nhậu cá lóc nướng trui ở mũi Tàu (Phú Lâm), Thầy tâm sự "Tôi rất vui thấy các em có những hoạt động xã hội tích cực nhưng các em phải đặt việc học trên hết". Thầy tiếp tục học thêm, làm luận án Tiến sĩ với Giáo sư Chu Phạm Ngọc Sơn và đang làm Phó giám đốc một trung tâm hóa phân tích tại Sài Gòn.

Năm đó, Bộ Giáo dục muốn thử đem dân chủ vào học đường bằng cách cho mỗi học sinh một lá phiếu trực tiếp bầu Ban Chấp hành Đại diện Học sinh. Trường Petrus Ký được chọn làm thí điểm. Nhóm chúng tôi phối hợp cùng một số các bạn khác đưa ra một liên danh, với sự tư vấn của thầy Trần Đại Lộc, gồm các anh DT Lộc làm trưởng ban, MV Thủy làm phó và Đào Mạnh Cường làm Tổng thư ký. Liên danh thứ hai gồm các anh NV Hiệp, ĐK Quốc và L Liêm. Liên danh "chịu chơi" của anh Hiệp đắc cử.

Thầy Trần Đại Lộc (hàng đầu bên phải) trong một trại công tác xã hội

Các anh Hiệp, Quốc và Liêm đang ở Sài Gòn, đặc biệt là hai anh Quốc và Liêm hoạt động hăng say trong Ban Liên lạc Thầy Cô và Cựu học sinh Petrus Ký - Lê Hồng Phong. Anh Cường tử nạn phi cơ trên chuyến bay của Hãng Hàng Không Việt Nam năm 1972. Hai anh Lộc và Thủy đang ở Sydney. Nghe đầu hồi giữa năm ngoái (1998), đại diện của hai liên danh này có gặp nhau tại Sài Gòn.

Không được "tham chánh", nhóm chúng tôi dồn nỗ lực vào các hoạt động xã hội. Dựa vào "Chương trình Phát triển Sinh hoạt Học đường" của Bộ Giáo dục và "Phong trào Học đường Phục vụ Xã hội" chúng tôi tổ chức nhiều trại công tác và lôi cuốn được nhiều anh chị em từ các trường khác. Một hôm anh em đang quay quần chung quanh đồng lửa trại giữa sân trường cạnh pho tượng Petrus Ký, thầy Cam Duy Lễ đi ngang điểm mặt cả bọn trước mặt một số trại viên Gia Long "Các anh không lo học hành...cuối năm đừng hòng thi có ...mention". Quê ơi là quê nhưng giờ nhớ lại thầy thương thầy.

Cuối năm nhóm chúng tôi được một ưu và hơn một chục bình và bình thứ. Hầu hết đậu thứ và có một số thi lại khóa hai !

Năm mươi chín cậu học trò bé nhỏ của bốn mươi năm về trước giờ đây kẻ còn người mất, kẻ đông người tây ! Nhưng phải nói lớp Thất I chúng tôi có nhiều sắc thái. Nội việc kể tên cũng đủ làm nhiều người khiếp đảm. Lớp chúng tôi có anh Nguyễn Lữ, bào huynh của người anh hùng áo vải Lam Sơn, có anh Hoàng Hoa Thám, con hùm Yên Thế và có anh Nguyễn Thái Học, "không thành danh cũng thành nhân". Anh Thám tử trận trong một cuộc hành quân. Anh Lữ có liên hệ với "bên kia" từ những năm cuối của đệ nhất cấp và đang ở Sài Gòn. Anh Học mất liên lạc với anh em sau khi thi trung học đệ nhất cấp.

Trước ngày đất nước đổi thay, lớp chúng tôi có đến bốn anh noi gương Nguyễn Trường Tộ lên đường xuất dương học đạo. Trên đường công danh, số đỗ Đình khoa có được năm vị tiến sĩ (hay bác sĩ), thi Hội thì có hơn một chục đỗ cử nhân (hay kỹ sư) còn thi Hương đậu tú tài thì...vô số kể.

Chỗn quan trường, lớp chúng tôi sản xuất được ba vị đại học sĩ chánh hiệu (Giáo sư đại học), hai vị đại phu (bác sĩ), một số quan đại thần (công chức cao cấp). Còn số văn quan (công chức), võ tướng (sĩ quan) thì không đếm hết.

California, tháng 7 năm 1999